

דף נוסחאות שימושי בנושא "קרינה וחומר"

1. אופטיקה גיאומטרית

חוק סנל - דיקרט: $n_1 \sin \alpha_1 = n_2 \sin \alpha_2$, $n = 1$ אויר , כל $n_{\text{material}} > 1$ אחר

או: $\frac{\sin a_1}{\sin a_2} = \frac{n_2}{n_1}$ אם החומר בסביבת אויר: $\frac{\sin a_1}{\sin a_2} = n$

החזרה מוחלטת ($a_2 = 90^\circ$): $\sin a_k = \frac{n_2}{n_1}$ אם הסביבה אויר: $\sin a_k = \frac{1}{n_{\text{material}}}$

נוסחת לוטשי העדשות: $\frac{1}{f} = (n_2 - 1) \left(\frac{1}{R_1} + \frac{1}{R_2} \right)$

אם הסביבה אויר: $\frac{1}{f} = (n_{\text{material}} - 1) \left(\frac{1}{R_1} + \frac{1}{R_2} \right)$ עוצמת העדשה: $f_{(m)} = \frac{1}{D}$, $D = \frac{1}{f_{(m)}}$

הגדלה (קווית): $\frac{1}{f} = \frac{1}{u} + \frac{1}{v}$ וגם $H = \frac{v}{u}$ וגם $H = \frac{V}{U}$

$U =$ גודל העצם $= V$ גודל הדמות , $u =$ מרחק העצם $= v$ מרחק הדמות

2. גלים

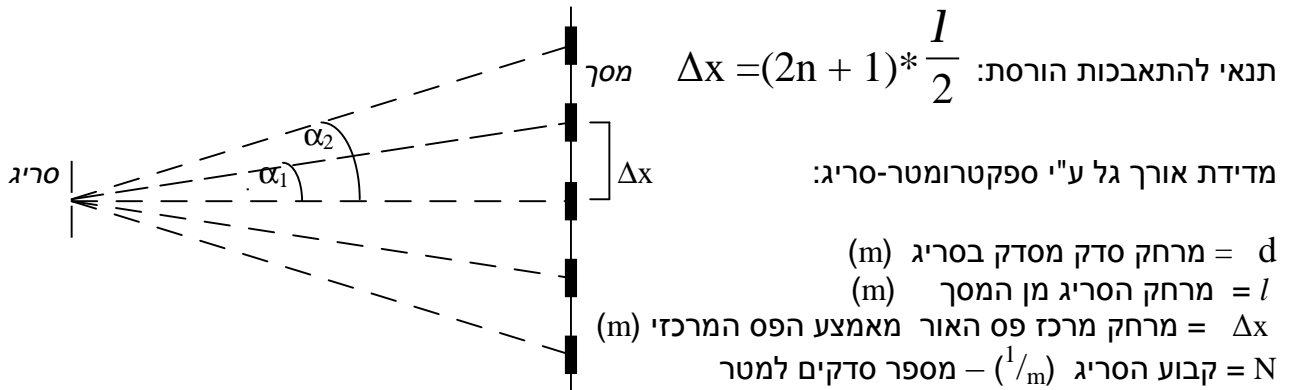
$v = l * f$ אור: $c = l * f$ $f =$ תדירות ($\frac{1}{\text{sec}} = \text{Hz}$) $\lambda =$ אורך גל (m, Å)

המרה: ($1 \text{ \AA} = 10^{-10} \text{ m}$) מהירות האור: $c = 3 * 10^8 \text{ m/sec}$ (קבוע פיזיקי)

התחום הנראה לעין: $l_{\text{אדום}} = 760 \text{ nm} = 7600 \text{ \AA}$, $l_{\text{סגול}} = 380 \text{ nm} = 3800 \text{ \AA}$

התחום הנשמע: מ- 20 Hz עד 20 000 Hz

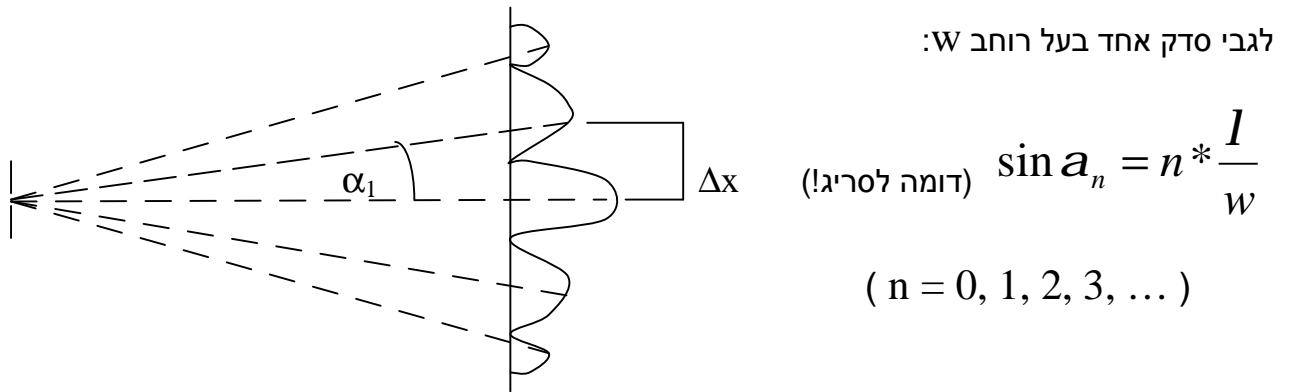
תנאי להתאבכות בונה (הגברה): $\Delta x = n * l$ (=**הפרש דרך**) ($n = 0, 1, 2, 3, \dots$)

- לגבי הפס הראשון. $l = \frac{\Delta x * d}{l} = \frac{\Delta x}{l * N} \approx \frac{\sin a}{N}$, $d = \frac{1}{N}$, $N = \frac{1}{d}$

בצורות אחרות: $n * l = \frac{\sin a_n}{N}$, $\sin a_n = n * \frac{l}{d} = n * \frac{\Delta x_n}{l}$ - אם יש יותר פסים.

כאשר α_n הזווית שמוליכה לכיוון אמצע הפס ה- n, מעל ומתחת לקו האופקי (המרכזי).

III. רמות אנרגיה

קווי הספקטרום (**של אטום המימן בלבד!**): $\frac{1}{l} = R(\frac{1}{n^2} - \frac{1}{m^2})$, R = קבוע רידברג (Rydberg), $n > m$,

הם המספרים הסידוריים של שתי רמות, שביניהן מתבצעת קפיצה של אלקטרון. הם מספרים שלמים ("בדידים" = "קוונטיים"). **לאטומים אחרים** יש נוסחה דומה, אבל קבועים (R) **שונים** לכל אטום.

חישוב אנרגיה של האלקטרון ברמה ה- n-י **באטום המימן**: $E_n = \frac{R^*}{n^2}$ ($R^* = -13.6 \text{ eV}$ קבוע)

הפרש האנרגיה בין שתי הרמות שנפלט בצורת פוטון אחד (או נקלט, נבלע) בעת קפיצת האלקטרון מרמה לרמה

$$\Delta E = h * f$$

IV. התופעה הפוטו-אלקטרית

אנרגיית פוטון אחד: $E_{ph} = h * f$ (ביחידות J) $= h$ קבוע פלנק (Planck) $6.63 * 10^{-34}$ Jsec

$$E_{ph(eV)} \approx \frac{12400}{I_{(A)}} \quad \text{חישוב ישיר בין אנרגיית פוטון לאורך גל שלו:}$$

התופעה הפוטו-אלקטרית (שחרור אלקטרון ממתכת ע"י הקרנת פוטון עליה): $E_{ph} = B + \frac{1}{2} m_e v_e^2$
 . $m_e = 9.11 * 10^{-31}$ kg - מסת האלקטרון. B - אנרגיית הקשר = "פונקצית עבודה" = האנרגיה המינימלית לשחרור אלקטרון אחד מן המתכת המסוימת.

$$V * e = \frac{1}{2} m_e v_e^2 \quad \text{משיקולי אנרגיה-עבודה: (V = מתח העצירה):}$$

$$E_{ph} = B + V * e \quad \text{לכן צורה אחרת של המשוואה:}$$

(כל האנרגיות ביחידות J!) . $e = 1.6 * 10^{-19}$ C , מטען האלקטרון, V = מתח עצירה

המרה בין יחידות אנרגיה: $1 \text{ eV} = 1.6 * 10^{-16} \text{ J}$. אם נחלק כל אבר במשוואה הנ"ל במטען האלקטרון, נקבל את האנרגיות ביחידות אלקטרון-וולט:

$$E_{ph(eV)} = B_{(eV)} + V$$

$$hf_0 = B \quad \text{תדירות הסף:}$$

$$m_{ph} = \frac{h * f}{c^2} = \frac{h}{I * c} \quad \leftarrow E = mc^2, E_{ph} = hf \quad \text{מסת הפוטון:}$$

$$p = \frac{h}{I} \quad \leftarrow p = m * v \quad \text{תנע:} \quad \text{(למשל, בהתנגשות פוטון באלקטרון - אפקט קומפטון)}$$